ලෝක දෙකක කතාවක්

NotebookLM

අපේ ප්‍රශ්නය: අපි පටන්ගන්නා තැන

අප සැමගේම ගමනේ ආරම්භය පොදු ප්‍රශ්නයකි: ඇයි අපි වයසට යන්නේ, ලෙඩ වෙන්නේ, මිය යන්නේ? බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ ගැටලුව ‘ජරා මරණ’ ලෙස හඳුන්වනවා. මෙය අපට ප්‍රත්‍යක්ෂ, අපට දැනෙන, අපේ කෝණයෙන් පෙනෙන ලෝකයයි.

NotebookLM

අපේ වැරදි පිළිතුර: දන්නා දේ තහවුරු කරගැනීම

අප බොහෝ දෙනෙක් ධර්මය අසන්නේ අප දන්නා දේට ගලපා ගැනීමටයි. විද්‍යාවට, සමාජයට, හෝ අපේම මතයට ගැලපෙන දෙයක් සොයනවා.

බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා දෙන්නේ මෙය ශ්‍රද්ධාව නොවන බවයි. මේ ක්‍රමය තුළින් අප කිසිදා අපේ රාමුවෙන් පිටතට යන්නේ නැහැ.

NotebookLM

ඝන යැයි සිතූ ලෝකයේ අසාරත්වය

බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා දෙන්නේ අප 'මම' සහ 'මගේ' යැයි සලකන පංච උපාදානස්කන්ධය සාරයක් නැති බවයි.

NotebookLM

පළමු පියවර: "බුදුරජාණන් වහන්සේ දන්නවා, මම දන්නේ නෑ"

සැබෑ ශ්‍රද්ධාව යනු මෙයයි: තමන් දන්නා ටික පටු බවත්, සත්‍යය එයට එහා ගිය දෙයක් බවත් පිළිගැනීම. “ශාස්තෘන් දන්නවා, මම ශ්‍රාවකයා” යන හැඟීමෙන් තොරව, අප කිසිවිටෙකත් අපගේ සීමාවන් ඉක්මවා යන්නේ නැත.

NotebookLM

එතෙර වීමේ පාලම: ශ්‍රවණය සහ මනසිකාරය

මෙම ගමනට ප්‍රතිපදාව දෙකකි:

1. සද්ධර්ම ශ්‍රවණය (Saddhamma Savana): අප නොදන්නා දෙයක් ඉගෙන ගන්නා නිසා, පූර්ණ අවධානයෙන්, කන් යොමාගෙන ඇසීම.

2. යෝනිසෝ මනසිකාරය (Yoniso Manasikāra): ඇසූ දෙය තමන්ගේ ඥාමදුගේ රාමුවට නොගැලපෙන විට එය ඉවත නොදමා, “මෙයක තේරුම් ගත යුතුයි” කියා නුවණින් විමසීම.

NotebookLM

රාමුව තුළ තේරුම් ගැනීම නොව, රාමුව බිඳ දැමීම

ධර්මය ඇසීමේ අරමුණ ‘මට තේරුණා’ කියා සැනසීම නොවේ. යමෙකුට ධර්මය ඇසූ සැණින් තේරුණා නම්, බොහෝවිට සිදුවී ඇත්තේ එය තමන්ගේ පරණ කෝණයටම ගලපා ගැනීමයි.

සැබෑ ප්‍රගතිය නම්, ‘මෙතන මගේ දැනුමෙන් එහා ගිය, නුවණින් විමසිය විමසිය යුතු ගැඹුරු දෙයක් තිබෙනවා’ යැයි අවබෝධ වීමයි.

NotebookLM

නව ලෝකයේ නියාමය: මෙය ඇති කල්හි මෙය වේ

බුදු දහමේ හදවත බඳු ආර්ය න්‍යාය මෙයයි:

“ඉමස්මිං සති ඉදං හෝති, ඉමස්ස උප්පාදා ඉදං උප්පජ්ජති.”

Key Insight: මෙය අතීත හේතුවක් නිසා අනාගතයේ ඵලයක් ඇතිවීමක් නොවේ. හේතුවත් ඵලයත් එකම මොහොතක, එකිනෙකට සාපේක්ෂව පවතින බව පෙන්වීමකි.

NotebookLM

"ජාති පච්චයා ජරාමරණං" - දැක්ම දෙකක්

ලෞකික දැක්ම

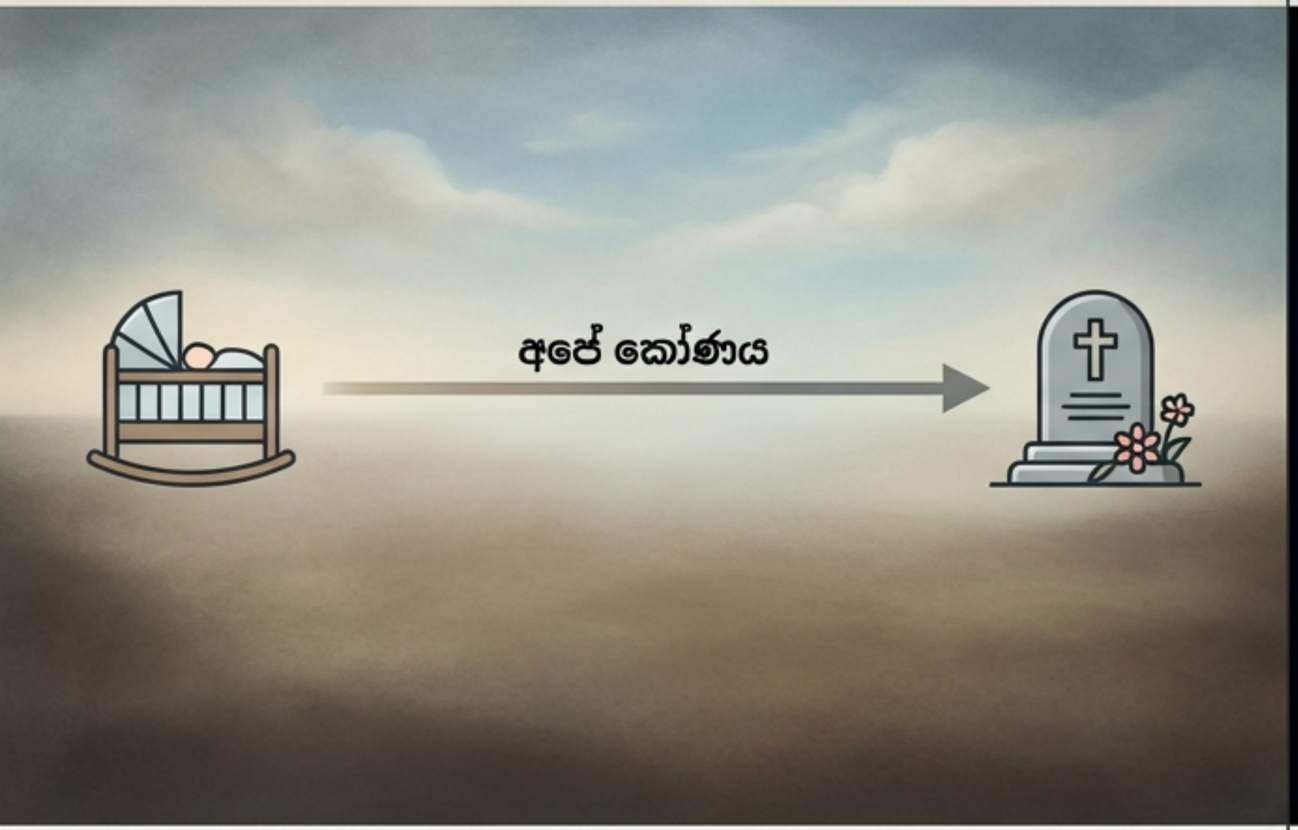

"මම ඉපදුණු නිසා (අතීතය), මම මිය යනවා (අනාගතය)."
මෙය පුද්ගලයෙක් වටා ගෙතුණු කතාවකි.

ආර්ය දැක්ම

"මේ නම් වූ ජාතිය ඇති කල්හි, මේ නම් වූ ජරාමරණය වේ."
හේතුවත් ("මේ ජාතිය") ඵලයත් ("මේ ජරාමරණය")
දෙකම එකට පවතී.
මෙය පුද්ගලයෙක් ගැන නොව, අපුද්ගල ක්‍රියාවලියක් [illegible]

NotebookLM

නියාමය සහ නියාමයෙන් උපන් දේ

බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ දෙක පැහැදිලිව වෙන් කරනවා:

1. ****පටිච්චසමුප්පාදය (The Law of Dependent Origination):** “ජාති පච්චයා ජරාමරණං” යන න්‍යාය. මෙය ලෝකය පහළ වුවත් නැතත් පවතින ධම්ම නියාමයකි.
2. ****පටිච්චසමුප්පන්න ධර්ම (Dependently Arisen Phenomena):** එම නියාන් හටගන්නා ‘ජරා මරණය’ වැනි ද ෑ. මේවා අනිත්‍යයි, සකස් වූ දේවල් (සංඛත), හේතුඵල දහමින් උපන් දේවල්.

NotebookLM

ප්‍රඥා චක්ඛුව: සත්‍යය දකින ඇස

මේ සත්‍යය දකින්නේ අපේ සාමාන්‍ය මනසින් කල්පනා කර නොවේ. යෝනිසෝ මනසිකාරය තුළින් වැඩෙන ‘ප්‍රඥා චක්ඛුවට’ **(Wisdom Eye)** පමණක් මෙය ගෝචර වේ.

"යදා පඤ්ඤාය පස්සති" - යමෙක් ප්‍රඥාවෙන් දකීද, එතැනදී අපේ පුද්ගල කෝණය ඉක්මවා යයි.

NotebookLM

ත්‍රිලක්ෂණයේ ගැඹුරු අරුත

මෙම නව දැක්ම තුළ සනව දැක්ම තුළ ත්‍රිලක්ෂණයට නව අරුතක් ලැබේ:

යමක් නැතිවී යාම පමණක් නොව, එය හේතුවකින් සකස් වූවක් (සංඛාරයක්) බව දැකීම.

වේදනාව පමණක් නොව, සකස් වූ ධර්ම දෙයකම පවතින සහජ අසතුටුදායක ස්වභාවය.

"මට ආත්මයක් නැත" කියා සිතීම නොව, මේ ක්‍රියාවලිය තුළ කිසිදා "මම" කියා කෙනෙකු සිටියේම නැති බව ප්‍රඥාවෙන් දැකීම.

NotebookLM

ලෝක දෙක - මායාව සහ යථාර්ථය

මායාව

- පුද්ගලයෙක් (A Person)
- කාලත්‍රය (Linear Time)
- මගේ දුක ("My" Suffering)
- නිත්‍ය, සැප, ආත්ම (Permanent, Pleasant, Self)

යථාර්ථය

- අපුද්ගල ක්‍රියාවලියක් (An Impersonal Process)
- හේතු-ඵල නියාමය (The Law of Cause & Effect)
- සංඛාර දුක්ඛය (The Unsatisfactoriness of Formations)
- අනිත්‍ය, දුක්ඛ, අනත්ත (Impermanent, Unsatisfactory, Not-self)

NotebookLM

පෙන ගුලිය, දිය බුබුල, මිරිඟුව... නැවත දැකීම

මායාව

- පුද්ගලයෙක් (A Person)
- කාලත්‍රය (Linear Time)
- මගේ දුක ("My" Suffering)
- නිත්‍ය, සැප, ආත්ම (Permanent, Pleasant, Self)

යථාර්ථය

- අපුද්ගල ක්‍රියාවලියක් (An Impersonal Process)
- හේතු-ඵල නියාමය (The Law of Cause & Effect)
- සංඛාර දුක්ඛය (The Unsatisfactoriness of Formations)
- අනිත්‍ය, දුක්ඛ, අනත්ත (Impermanent, Unsatisfactory, Not-self)

අපේ ගමන වූයේ, මේ අසාරවත් දේ (පෙන ගුලිය, දිය බුබුල) මත අපවිසින්ම ආරෝපණය කරගත් "ඇත්තක්" සහ "සාරයක්" අතැයි යන මුලාවෙන් මිදීමයි.
හේතුඵල දහම දකින විට, මේ මායාව බිඳී යයි.

NotebookLM

ධම්මට්ඨතා, ධම්ම නියාමතා

මෙම සත්‍යය බුදුවරුන් පහළ වුවත් නැතත් ලෝකයේ පවතී. එය අප විසින් මවාගන්නා දෙයක් නොව, අපේ මුලාව නිසා අපට නොපෙනී තිබූ යථාර්ථයයි.

NotebookLM